

Profilaktika inspektorining mahallada yoshlar bilan ishlash faoliyati

Abdurahmonov Samandar
Kamoliddin o'g'li

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi 309
guruh kursanti

Annotatsiya

Maqolada profilaktika inspektorining mahallada yoshlar bilan ishlash faoliyatiga oid huquqiy, ijtimoiy va tashkiliy masalalar tahlil qilingan. Yoshlar bilan ishlashda uchraydigan dolzarb muammolar, ularning sabab va oqibatlari, shuningdek, amaliy taklif va tavsiyalar bayon etilgan. Maqola ichki ishlar tizimi xodimlari, mahalla yetakchilari, yoshlar bilan ishlovchi mutaxassislar hamda ijtimoiy soha tadqiqotchilari uchun amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: Profilaktika inspektori, yoshlar siyosati, jinoyatchilikni oldini olish, mahalla, huquqiy tarbiya, bandlik, ijtimoiy muhit, huquqbuzarlik, yoshlar bilan ishlash.

Kirish

Yoshlar – har qanday davlatning eng katta ijtimoiy guruhini tashkil etuvchi, jamiyat taraqqiyotining hal qiluvchi kuchidir. Shu bois O'zbekiston Respublikasida yoshlar siyosatini samarali amalga oshirish, ularning huquq va manfaatlarini himoya qilish, salbiy oqimlardan asrash, kasbga yo'naltirish, ijtimoiy moslashuvini ta'minlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Bu jarayonda mahallada faoliyat yuritayotgan profilaktika inspektorlarining roli beqiyosdir. Ular yoshlar bilan bevosita muloqotda bo'lib, jinoyatchilikni oldini olish, huquqiy tarbiya berish, salbiy illatlarga qarshi kurashish borasida asosiy figuraga aylanmoqda.

Asosiy qism

1. Profilaktika inspektorining vazifalari va huquqiy asoslari

Profilaktika inspektorlari faoliyati "Ichki ishlar organlari to'g'risida"gi Qonun, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmon va qarorlari, Vazirlar Mahkamasining nizomlari asosida amalga oshiriladi. Ularning yoshlar bilan ishlashdagi asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- Mahalladagi ijtimoiy xavfli guruhga kiruvchi yoshlarni aniqlash;
- Ularning hayoti va faoliyatiga doir ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish;
- Jinoyatchilik va huquqbuzarliklarning oldini olish bo'yicha profilaktik ishlar olib borish;
- Huquqiy-ma'naviy targ'ibot va tushuntirish ishlarini tashkil etish;

- Tegishli davlat va nodavlat tashkilotlar bilan hamkorlikda muammolarni hal etish.

2. Yoshlar bilan ishlashda uchraydigan muammolar

Yoshlar bilan ishlashda quyidagi muammolar ko‘p kuzatiladi:

- Yoshlarda huquqiy bilim va madaniyatning pastligi;
- Mahalla tizimidagi idoralararo hamkorlikning sustligi;
- Ota-ona va o‘qituvchilarning mas’uliyat darajasining yetarli emasligi;
- Ijtimoiy tarmoqlardagi salbiy axborotlar ta’siri;
- Ishsizlik va bandlik muammolari.

Bularning barchasi yoshlar orasida jinoyat sodir etishga moyillik, antisosial xatti-harakatlar va ma’naviy inqirozga olib keluvchi omillar sifatida qaraladi.

3. Faoliyatni takomillashtirish yo‘llari

Profilaktika inspektorining yoshlar bilan ishlash faoliyatini takomillashtirish uchun quyidagi taklif va tavsiyalarni ilgari surish mumkin:

- **Tizimli monitoring va tahlil:** Har bir mahallada yoshlar bilan bog‘liq muammolar bo‘yicha aniq statistik tahlillar olib borilishi kerak.
- **Individual yondashuv:** Har bir yosh bilan alohida ishlash, ularning oilaviy, ijtimoiy va psixologik holatini inobatga olish lozim.
- **Bandlikni ta’minlash:** Yoshlarning ishsizligi ularning salbiy oqimlarga tushib qolishida asosiy omil bo‘lib, ularni ishga joylashtirish va kasb-hunarga o‘qitish ustuvor yo‘nalish bo‘lishi zarur.
- **Hamkorlikni kuchaytirish:** Maktab, kasb-hunar markazlari, yoshlar ishlari agentligi, mahalla raisi, psixolog va boshqa mutaxassislar bilan muvofiqlashtirilgan ish olib borish zarur.
- **Axborot texnologiyalaridan foydalanish:** Yoshlarning onlayn faolligini hisobga olib, huquqiy targ‘ibot va ijtimoiy ogohlikni oshirishga qaratilgan raqamli platformalar joriy etilishi lozim.

Xulosa

Profilaktika inspektorining mahalladagi yoshlar bilan ishlash faoliyati nafaqat huquqbuzarliklarning oldini olish, balki jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni ta’minlash, yoshlarni salbiy ta’sirlardan himoyalash, ularni sog‘lom fikrli, vatanparvar fuqarolar etib tarbiyalash jarayonining ajralmas qismidir. Mazkur faoliyatni zamonaviy yondashuvlar bilan boyitish, har tomonlama qo‘llab-quvvatlash va tizimli muvofiqlashtirish orqali yurtimiz yoshlarining kelajagiga mustahkam zamin yaratiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasining “Ichki ishlar organlari to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2016.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 5 iyuldagi PF–5106-son “Yoshlar – kelajagimiz” davlat dasturi to‘g‘risidagi Farmoni.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Profilaktika inspektorlari faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2021 yil 26 martdagi PQ–5041-sonli Qarori.

4. Mahalla va nuroniylar ishi bo'yicha vazirlik huzuridagi "Mahallabay ishlash va yoshlar bilan ishlash tizimi" bo'yicha metodik qo'llanma. – Toshkent: Adolat, 2022.
5. Jo'rayev, U. Yu. Jinoyatchilikning oldini olishda profilaktika organlarining faoliyati. – Toshkent: IIV Akademiyasi nashriyoti, 2020.
6. Xidoyatov, N. A., va Ismoilov, B. P. (2021). Yoshlar huquqiy ongi va madaniyatini shakllantirishning dolzarb masalalari. // "Yurisprudentsiya va huquq" ilmiy-amaliy jurnali. №4, 32–37-betlar.
7. Xolmatov, D. (2023). Mahalla institutida yoshlar bilan ishlashning yangi mexanizmlari "Ijtimoiy xavfsizlik va fuqarolik jamiyati" ilmiy to'plami, Toshkent: IIV Akademiyasi.
8. "Ichki ishlar organlarida xizmat faoliyatini tashkil etish" (o'quv qo'llanma). – Toshkent: Akademya nashr, 2019.
9. Mirzayev, M. (2022). Mahallada yoshlar bandligini ta'minlashda profilaktika inspektorining roli. "Yoshlar siyosati" ilmiy jurnali,
10. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023 yil 12 iyuldagi 343-son Qarori "Mahalla fuqarolar yig'inlarida profilaktika faoliyatini tashkil etish tartibi to'g'risida".